

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๑๑๕/ ๑๕๘๓

สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค (Economic Committee: EC) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ณ เมืองปูตราจายา ประเทศมาเลเซีย สศช. ใคร่ขอเสนอผลการประชุมดังกล่าว ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ได้เห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวด้วยแล้ว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

๑. เรื่องเดิม

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ มอบหมายให้ สศช. เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการติดตาม และเข้าร่วมการประชุมใน EC และการปฏิรูปโครงสร้าง (APEC Structural Reform) เพื่อขับเคลื่อนประเด็นการปรับโครงสร้าง รายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการปฏิรูปโครงสร้าง และติดตามการจัดทำรายงานเศรษฐกิจเอเปค ซึ่งที่ผ่านมาที่ประชุมได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้วาระใหม่สำหรับการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (Renewed APEC Agenda for Structural Reform: RAASR) ซึ่งเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานปฏิรูปโครงสร้างให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การใช้เทคโนโลยีในการช่วยยกระดับการบริการของภาครัฐ การปฏิรูปด้านกฎระเบียบ การคุ้มครองผู้บริโภค และความง่ายและคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ การปฏิรูปเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ

๒. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้น่าจะเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๓. สารสำคัญ

ผู้แทน สศช. โดยรองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ณ เมืองปูตราจายา ประเทศมาเลเซีย โดยมีผลการประชุม ดังนี้

๓.๑ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนานโยบายกำกับเศรษฐกิจแบ่งปันอย่างมีนวัตกรรม (Workshop on Innovative Regulatory Policy Development: APEC Economies' Approaches on Sharing Economy) ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานโยบายกำกับเศรษฐกิจแบ่งปันของเขตเศรษฐกิจสมาชิกเอเปค เนื่องจากในปัจจุบันธุรกิจ

/ รูปแบบ...

รูปแบบใหม่ที่ใช้ช่องทางดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในระบบเศรษฐกิจในสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น แต่ยังคงขาดมาตรการในการกำกับดูแลที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างธุรกิจรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการควบคุมดูแล ในด้านการกำหนดมาตรฐาน การออกกฎหมาย/กฎระเบียบ การจัดเก็บภาษี รวมถึงมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภค/ผู้ใช้บริการ สำหรับธุรกิจทุกรูปแบบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ ได้มีการนำเสนอเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีของเขตเศรษฐกิจที่มีนโยบายและมาตรการสนับสนุนเศรษฐกิจแบ่งปันอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และเปรู

๓.๒ การประชุมเชิงปฏิบัติการในการหาข้อสรุปสำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการเอเปค เรื่อง ความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ ระยะที่ ๓ (Workshop to Finalize the Third APEC Ease of Doing Business (EoDB) Action Plan) ในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหาข้อสรุปในการจัดทำแผนปฏิบัติการเอเปค เรื่อง ความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ ระยะที่ ๓ หลังจากแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ ๒ สิ้นสุดลงในปี ๒๕๖๑ โดยแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ ๓ จะให้ความสำคัญใน ๕ ตัวชี้วัด ได้แก่ การเข้าถึงเครดิต การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง การคุ้มครองผู้ลงทุนเสียงข้างน้อย การจดทะเบียนทรัพย์สิน และการแก้ไขปัญหาการล้มละลาย ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่าแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ ๓ ควรมีผลบังคับใช้ ๓ ปี ซึ่งถือว่าเป็นระยะที่มีความเหมาะสมกับยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึงการกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาตัวชี้วัดที่อยู่ระหว่างร้อยละ ๕ - ๑๐ อย่างไรก็ดี เขตเศรษฐกิจสมาชิกจะมีการหารือเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับเกี่ยวกับช่วงระยะเวลาและการกำหนดค่าเป้าหมายอีกครั้งหนึ่ง

๓.๓ การประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีรายละเอียด ดังนี้

๓.๓.๑ การขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้วาระใหม่สำหรับการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (RAASR) จะสิ้นสุดวาระการดำเนินงานในปี ๒๕๖๓ ทำให้ EC จำเป็นต้องระดมความคิดเห็นในการจัดทำโครงการด้านการปฏิรูปโครงสร้างฉบับใหม่ ซึ่งได้มีกำหนดจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีเรื่องการปฏิรูปโครงสร้าง (Structural Reform Ministerial Meeting: SRMM) ขึ้นระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ เมืองสลังงอร์ ประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินขั้นสุดท้ายของ RAASR ที่ดำเนินการในแต่ละเขตเศรษฐกิจ นอกจากนี้ EC ได้มีการหารือเชิงนโยบายเรื่องการปฏิรูปโครงสร้างปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๘ (Structural Reform for 2021 - 2025) โดยที่ประชุมได้มีการหารือเกี่ยวกับประเด็นสำคัญสำหรับวาระสำหรับการปฏิรูปโครงสร้างฉบับใหม่ ที่จะครอบคลุมใน ๔ ประเด็น ได้แก่ ๑) ตลาดที่มีการแข่งขันอย่างเปิดกว้าง โปร่งใส และมีกลไกที่มีประสิทธิภาพ ๒) การยกระดับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม เช่น สตรี คนชรา และคนพิการ เป็นต้น ๓) นโยบายทางสังคมที่มีความยั่งยืน และ ๔) ความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวจะต้องได้รับการเห็นชอบจากที่ประชุม SRMM ในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ อีกครั้งหนึ่ง

๓.๓.๒ การจัดทำรายงานนโยบายเศรษฐกิจเอเปค ปี ๒๕๖๓ ในหัวข้อ “การปฏิรูปโครงสร้างและการเพิ่มบทบาทให้กับสตรี (Structural Reform and Women Empowerment)” มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้แก่เขตเศรษฐกิจในการยกระดับการปฏิรูปโครงสร้างเพื่อเพิ่มบทบาทให้สตรีมีความเท่าเทียมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งจะครอบคลุมถึงอุปสรรคและความท้าทายในการเพิ่มบทบาทให้กับสตรีในเอเปค การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างที่จะสร้างการมีส่วนร่วมและความเท่าเทียมให้กับสตรี และนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเพิ่มโอกาสให้กับสตรี ทั้งนี้ สำหรับการจัดทำรายงานนโยบายเศรษฐกิจเอเปค ปี ๒๕๖๔ มาเลเซียซึ่งเป็นเจ้าภาพได้เสนอหัวข้อ การปฏิรูปโครงสร้างและงานในอนาคต (Structural Reform and the Future of Work) ในขณะที่นิวซีแลนด์ซึ่งมีกำหนดเป็นเจ้าภาพเอเปคปี ๒๕๖๔ เสนอหัวข้อ เรื่อง การปฏิรูปโครงสร้างและระบบอาหารที่ยั่งยืน (Structural Reform and Sustainable

Food Systems) โดยสมาชิก EC จะพิจารณารายละเอียดของหัวข้อที่นำเสนอและหารือข้อสรุปร่วมกันก่อนการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสครั้งที่ ๒ (SOM 2) ต่อไป

๓.๓.๓ การวิเคราะห์ทิศทางและแนวโน้มเศรษฐกิจของกลุ่มเอเปค โดยผู้แทนจากหน่วยสนับสนุนด้านนโยบายเอเปค (Policy Support Unit: PSU) องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Cooperation and Development: OECD) สำนักเลขาธิการอาเซียน และธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ได้มีการกล่าวถึงตัวชี้วัดการเติบโตทางเศรษฐกิจนอกเหนือจากการใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) เพียงอย่างเดียว อาทิ ผลิตภัณฑ์มวลรวมสีเขียว ดัชนีการพัฒนามนุษย์ ดัชนีความเท่าเทียมกันทางเพศ รวมถึงการเข้ามามีบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อระบบเศรษฐกิจ ที่เขตเศรษฐกิจจำเป็นต้องเตรียมความพร้อม โดยอาศัยให้มีการปรับตัวของระบบการศึกษาให้รองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ถูกต้องให้กับประชาชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

๓.๓.๔ การปฏิรูปโครงสร้างและเพศ (Structural Reform and Gender) ประเทศชิลีได้นำเสนอการจัดทำแผนสำหรับสตรีและการเติบโตอย่างทั่วถึงภายใต้ชื่อ Le Serena Roadmap for Women and Inclusive Growth เพื่อเพิ่มอำนาจให้สตรีสามารถเข้าถึงตลาดและแหล่งเงินทุน มีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน เข้าถึงตำแหน่งผู้นำที่มีอำนาจการตัดสินใจ ส่งเสริมให้เข้าถึงการศึกษา อบรมและการพัฒนาทักษะให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเพิ่มอำนาจทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกาได้รายงานถึงผลของโครงการ Women@Work ที่ให้ความสำคัญกับได้การเข้าถึงตลาดแรงงานของสตรี โดยในปี ๒๕๖๓ สหรัฐอเมริกา จะดำเนินการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและจัดกิจกรรมเพื่อค้นหาแนวทางการปฏิรูปโครงสร้างที่จะก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันทางเพศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

๓.๓.๕ การหารือเชิงนโยบายเรื่อง การปฏิรูปโครงสร้างและตัวชี้วัด นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Structural Reform and Beyond GDP) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือให้กับผู้กำหนดนโยบาย ในการจะยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน นอกเหนือจากตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจอย่าง GDP ซึ่งเขตเศรษฐกิจสมาชิกได้มีการนำตัวอย่างดัชนีต่าง ๆ ของตนเองมานำเสนอ อาทิ แคนาดาได้นำเสนอเกี่ยวกับดัชนีความเป็นอยู่ที่ดี ที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพชีวิต ทั้งจากการยกระดับการศึกษา การปรับปรุงสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในสังคม การมีสุขภาพที่ดี อินโดนีเซียได้นำเสนอเกี่ยวกับดัชนีการพัฒนาอย่างทั่วถึง ที่มีวัตถุประสงค์ในการบรรลุเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียม ด้วยการลดความยากจนและความไม่เท่าเทียมกันของรายได้

๓.๓.๖ การหารือเชิงนโยบายเรื่อง การระงับข้อพิพาทออนไลน์ (Online Dispute Resolution: ODR) ได้มีการกล่าวถึงกรอบแนวทางความร่วมมือเอเปคเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทออนไลน์ (APEC ODR Collaborative Framework) ที่มีการนำ ODR มาเป็นเครื่องมือในการช่วยภาคธุรกิจลดข้อระงับข้อพิพาทระหว่างกันด้วยกระบวนการที่รวดเร็วและน่าเชื่อถือ รวมถึงการลดอุปสรรคของพรมแดน ความแตกต่างด้านภาษาและกฎหมาย นอกจากนี้ ได้มีการกล่าวถึงแบบจำลองขั้นตอนกฎระเบียบในการระงับข้อพิพาทออนไลน์เอเปค (APEC ODR Model Procedural Rules) ที่จะช่วยแก้ไขข้อพิพาทจากการดำเนินธุรกิจข้ามพรมแดน โดยอาศัยช่องทางอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวช่วย อย่างไรก็ตาม การที่จะนำกรอบแนวทางและแบบจำลอง ODR เข้ามาปรับใช้ จำเป็นจะต้องมีการหารือเป็นการภายในกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ จะมีการหารือเกี่ยวกับประเด็นนี้อีกครั้งในการประชุม EC ครั้งต่อไป

๔. ความเห็นของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๔.๑ การดำเนินงานภายใต้วาระใหม่สำหรับการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (RAASR) มีกำหนดสิ้นสุดวาระการดำเนินงานในปี ๒๕๖๓ ไทยจำเป็นต้องเตรียมการเกี่ยวกับประเด็นที่จะบรรจุไว้ในวาระการปฏิรูปโครงสร้างฉบับใหม่ รวมถึงเตรียมความพร้อมสำหรับการประชุมระดับรัฐมนตรีเรื่องการปฏิรูปโครงสร้าง (SRMM) ซึ่งจะจัดขึ้นในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ โดย สศช. จะเป็นผู้ประสานงานหลักในการเตรียมความพร้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจะเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ/แต่งตั้งผู้แทนไทยในการเข้าร่วมการประชุม SRMM ต่อไป

๔.๒ ประเด็นที่ได้รับความสนใจในการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปคเป็นอย่างมากในปีนี้ได้แก่ ตัวชี้วัดการเติบโตทางเศรษฐกิจนอกเหนือจาก GDP และเศรษฐกิจแบ่งปันที่ใช้ช่องทางดิจิทัล โดย สศช. มีความเห็นในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

๔.๒.๑ ตัวชี้วัดการเติบโตทางเศรษฐกิจนอกเหนือจาก GDP สศช. เห็นว่า GDP ยังคงเป็นตัวชี้วัดที่ยังคงมีความสำคัญในการสะท้อนภาพรวมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ในปัจจุบันการพัฒนาจำเป็นต้องมีความครอบคลุมทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงเห็นควรให้ต้องมีการใช้ตัวชี้วัดอื่นนอกเหนือจาก GDP ในกรณีของไทยได้นำเสนอการพัฒนาตัวชี้วัดนอกเหนือจาก GDP อาทิ ดัชนีความยั่งยืนเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย (Green and Happiness Index: GHI) ที่ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การมีสุขภาวะที่ดี เศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล และการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นฐานในการยกระดับเป็นตัวชี้วัดที่ใช้ควบคู่ไปกับ GDP ได้

๔.๒.๒ เศรษฐกิจแบ่งปันที่ใช้ช่องทางดิจิทัล ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการดำเนินธุรกิจ/ธุรกรรมดิจิทัลเป็นที่นิยมและมีความแพร่หลายในไทยมากขึ้น ส่งผลให้มีจำนวนผู้มีส่วนได้เสียมากตามมา ดังนั้น ภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทในกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจผ่านช่องทางดิจิทัลให้มากขึ้น อาทิ การกำหนดมาตรฐานสินค้าและบริการ การคุ้มครองผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าและบริการผ่านช่องทางดิจิทัล การจัดทำกฎหมายที่มีความทันสมัยและยืดหยุ่นต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการจัดเก็บภาษีผู้ให้บริการในอัตราที่เหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและก่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจผ่านช่องทางดิจิทัล รวมถึงเป็นการสร้างบรรยากาศในการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างผู้ที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบเดิมและผู้ดำเนินธุรกิจในรูปแบบใหม่

๕. ข้อเสนอหน่วยราชการ

รับทราบผลการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ณ ประเทศมาเลเซีย ตามข้อ ๓ และ ๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กองยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๐๑ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐-๘๐๐๕

Email: wanchat@nesdc.go.th